

Udelsfrøenerne. Det synes ikke, som om den ærede Minister — i alt Fald fik jeg det Indtryk — har noget godt Die til disse Folkemøder, men jeg skal forøvrigt troste den ærede Minister. Det er i alt Fald min Overbevisning, og jeg tænker ogsaa Andes i denne Sal, at jeg vilde ønske, at de, der komne tilstede ved Folkemøderne, havde gjort sig bekendte med Alt, hvad der staar i „den parlamentariske Kommissions Indberetning“, og ogsaa med, hvad den ærede Minister har sagt, samt med det bestilte Skrift — jeg mener bestilt af Kuratorerne — thi da er jeg overbevist om, at man ikke kan komme til andet Resultat, end at Christian den Sjette — hvad der heller ikke forekom mig, at den ærede Minister egentlig benegtede — har været uberettiget til at bortskjænke Noget til evig Arv og Cie. Det har jo den ærede sidste Taler oplyst, at han efter Kongelovens Art. 19, 20 og 26 ikke kunde gjøre. Den efterfølgende Konge skulde egentlig pligtmæssig have omgjort det, fordi det var mod Kongeloven. Den ærede Ordsfører for Forespørgerne bemærkede, at han troede, at dersom Stifterne stode op af deres Grave, kunde de ikke kjende deres Stiftelser. Jeg giver den ærede Ordsfører Ret deri, thi de oprindelige Stiftelser gik ud paa, at der skulde være Mads til 35 Damer af Udselsfamilier med de 16 Møner, men nu er der kommet en hel Mængde Ombedsmændsdamer, og der er imellem 4 og 500 i Stedet for 35, saa det giver virkelig Grund til at tro, at Stifterne ikke vilde kjende deres egne Stiftelser, naar de stode op af Graven. Og i Stedet for at man skulde vente, at enhver af disse Damer ifølge Stiftelsesbrevet havde et forældrelst Barn, som de opdroge og saa kjønt havde hos sig, saa ser man derimod, at der slænges 2—3000 Rd. hen til nogle Skoler til Premier osv. Se det berettiger til at sige, at de oprindelige Stiftere ikke vilde kunne gjenkjende deres egne Gjerninger. Den høitærede Minister talte endvidere om blodige Udbrud eller om Ting, der havde voldt Blod flyde, og mindede om, at vi skulde være meget varsome med at ville gjøre Indgrib i Ciendomsretten, eller i alt Fald gav han ligesom Antydninger af, at det i hans Tanke vilde være en Retskrænkelse, dersom Forslagsstillernes Ønske blev opfyldt. Da vi forhandlede Loven om almindelig Valgret, fremmanede man de samme Spøgelser, da sagde man, at dersom det gennemførtes, saa havde vi Kommunisme og Socialisme og jeg veed ikke Alt. Jeg udtalte da, at den bedste Maade at imødegaa det paa, var at gjøre Ret mod Alle. Tror man nu virkelig, at den bedste Maade at imødegaa de socialistiske Spøgelser paa, er at fortsætte i forældede Rings, jeg havde nær sagt, gale Spor? Tror man, at det er den rette Maade at imødegaa de socialistiske Spøgelser paa? Jeg frygter i Øvrigt ikke for Spøgelser; de have ikke for mig nogen Betydning, og jeg har den fulde Tillid til, at

naar der sker Ret, saa kunne vi med vort rolige Folk være fuldkommen sikre paa en rolig Fremtid. Man komme ikke og henvise os til spanske eller franske Forhold, thi for Folk, som kjende vort Folk, og det skulde jeg mene, at vi gjøre i denne Forsamling, for dem have saadanne Ord om spanske og franske revolutionære Forhold ingen Betydning. Er der i Øvrigt Noget, der kunde hjælpe til at fremkalde saadanne Tilstande, saa siger jeg, at det netop er det, at man stemmer aldeles uberettiget og imod berettigede Fordringer. Det maa vi sige lige overfor en Mand, der taler om, at han ikke vil være med til at begaa, hvad han kalder Retsbrud. Den høitagtede Minister bemærkede endvidere, at det var for ham udenfor al Tvivl, at Sagen var inde i sine rette Spor, og at det var en Sag, som laa fuldstændig under Regjeringen. Jeg skal ikke henvise til betalte eller bestilte Bøger; jeg skal henvise til et andet Skrift, nemlig af Walløe. Han er kommen til det ganske modsatte Resultat, og jeg tror til et rigtigt Resultat, gaende ud fra de historiske Forhold, og de historiske Forhold ere dog dette, at Cnevoldskongen Intet eiede som privat Mand, medens han derimod paa en Maade eiede hele Staten, det vil sige, han var saa at sige Staten og alle Andre vare kun Brugere af Ciendomme. Efter Kongeloven, i hvis Affattelse jo vistnok Griffenfeldt har haft en væsentlig Del, og som er af-fattet med mekeligt Hensyn til de daværende eller til tidligere Forhold, som viste, hvor ulykkeligt det var, naar Staten blev delt, kunde Kongen ikke give Noget bort af Staten uden at stille ad, hvad der ifølge Kongeloven ikke maatte skilles ad. Dersom det derimod var kongelige Personer, der paa anden Maade erhvervede privat Formue, kunde de selvfølgelig benytte den og være Ciere deraf, men saaledes er jo her slet ikke Stillingen. Jeg skal i Øvrigt ikke gaa ind paa de historiske Forhold, som enhver kan læse sig til i Betænkningen, men jeg skal dog minde om, at det i Betænkningen Side 17 er oplyst, hvorledes Christian den Sjette, som det jo er vitterligt nok, fik sin Faders Gemalinde til eller tvang hende til at afstaa, hvad hun havde erhvervet fra Frederik den Fjerde, og han foreholdt hende, at det var under hans Faders Svaghed, hun havde overvældet hans Fader og tilegnet sig den kongelige Magt samt beriget sig af de betrængte Undersaatters Sved og samlet sig store Skatte. Det er altsaa ligefrem sagt, og det af en Konge, at Walløe Stifts oprindelige Midler ere samlede af de betrængte Undersaatters Sved, og nu vil man mene, at det er en rigtig Maade at fortsætte paa fremdeles at benytte Underfaatternes Sved eller Arbeide. Jeg spørger, om man tror at handle rigtig og forsvarlig mod Samfundet ved at benytte netop Underfaatters Sved og Arbeide paa den Maade, som her er Tilfældet, en Maade, som endog slet ikke er i Forsættelse af Sundatten, thi det er jo oplyst, at